

HET MYSTERIE TUD

Orde Der Verdraagzamen

's-Gravenhage

NO 326

PRJS FL 3,50

vereniging

ORDE DER VERDRAAGZAMEN

Giro nr 46 88 74 t.n.v. de Penningm. der "ODV" Delfgauw

Uitsl.v.publ.& abonn.: Van Blankenburgstr. 76, 2517 XT Den Haag, tel.070-465592
(tussen 17.30 en 18.30 uur)

Secretariaat: Troelstralaan 38, 2641 WG Pijnacker tel.01736-6577

HET MYSTERIE TIJD

Tijd is inderdaad een mysterie voor de mens. Je kunt tijd op verschillende wijze omschrijven en definiëren. Je kunt bijv. zeggen: het is een effect van massa plus beweging in ruimte, waardoor fotonenreactie wordt opgewekt, hetgeen tengevolge heeft dat bij een oneindige massa, met een snelheid gelijk aan die van het licht, een absolute stilstand van tijd optreedt. Je kunt het ook wat anders zeggen, je kunt zeggen: tijd is in feite het dimensionaal effect dat ontstaat wanneer twee continua met elkaar in contact zijn, terwijl ze beiden een anders gericht dimensionaal stelsel bezitten. Dat is ook waar. Maar altijd weer is een dergelijke definitie zeer technisch, en hij zegt betrekkelijk weinig over de tijd zelf.

De tijd is een verschijnsel, goed. Laten we eens een ander voorbeeld nemen. Er was indertijd een attractie op de Parijse wereldtentoonstelling, ik meen dat het was in 1898, daar kon je gaan zitten in een wagon, van de Wagon-lits, en men had een paar enorme schermen, die met verschillende snelheid draaiende langs flitsten. Degenen die in de wagen zaten hadden het gevoel dat zij in beweging waren. Toch waren ze zelf stationair.

Wat de tijd betreft zou je het om kunnen draaien: datgene wat wij werkelijkheid noemen is stationair. Wij bewegen ons echter langs deze stationaire waarden, zodat het voor ons schijnt of ze in beweging is. En dan komen we al een klein beetje dichterbij.

Wat voor vormen van tijd kennen we allemaal? Oh, natuurlijk, we hebben zonnetijd en daar van afgeleid de klokketijd. Maar u hebt ook een persoonlijk tijdsmechanisme. U hebt bijv. een periodiciteit van hoge en lage activiteit, u hebt ritmen van levenskracht. Wanneer je die dingen gaat bekijken, dan blijkt dus dat bijv. uw eigen tijd helemaal niet synchroon behoort of behoeft te lopen met de zonnetijd of met de klokketijd. Er zijn grote verschillen aan te wijzen. Er zijn mensen bijv. die pas werkelijk tot leven komen tegen de tijd dat anderen uitgeput van het werk komen. Die hebben een top, die dan meestal in de nachturen ligt, het zijn dan ook vaak zeer kinderrijke mensen. Anderen daarentegen staan juist weer helemaal uitgeslapen op, en die zijn 's morgens ontzettend actief, na de middag neemt het al een beetje af, en 's avonds zijn ze werkelijk niets meer waard. Dat zijn TV-kijkers.

Hoe komt het dat deze ritmen bestaan en wat is de zin er van? Want we kunnen dergelijke ritmen, dat wil ik er nog bijzeggen, aantonen o.a. voor bewegingen in de aarde, actieve-vulkanische en andere activiteiten. We kunnen het zelfs zien in de verplaatsing, niet in de richting, maar de verplaatsing van de optimale jet-stream in de stratosfeer.

Tijd is een ervaringswaarde. Dat we haar tot een meetbare waarde hebben gemaakt, is te danken aan een overeenstemming die de mensen onderling hebben getroffen. Daardoor kun je tellen in uren, maanden, dagen, jaren,

zo heb je dus een vaste maatstaf. Die maatstaf is echter niet gelijk aan die van de natuur. De natuur kent die regelmaat niet. Om u een paar voorbeelden te noemen; men zegt: we hebben astrologisch gezien verschillende tekens aan de hemel, we hebben een vissentijdperk en dat duurt dan een en twintighonderd honderd twee en zeventig jaar, en dan komt er een aquarius tijdperk van..., niets van waar, dat nemen we aan. In werkelijkheid echter zijn het tekens die maar een heerschappij kennen aan de hemel van ongeveer 1300 jaar. En er is eens in de zoveel tijd een situatie, waarbij één sterrenbeeld meer dan 3000 jaar de zon regeert, zoals dat heet. Dus wat wij allemaal berekenen, en met gemiddelden proberen te doen, is niet juist, is niet waar.

Wanneer we kijken naar de energieën die een rol spelen bij al die verschijnselen, dan blijkt dat ze samenhangen met drie factoren. De eerste is levenskracht, de tweede is in feite een bewustzijnswerking en de derde is afhankelijk van stralingen, of als je het anders wil zeggen, van velden, die doorsneden worden door een of andere beweging.

Wij zelf, levensenergie. Zij blijkt te bestaan uit een voortdurende wisselwerking met de buitenwereld, waarvan echter het ritme bepaald wordt door ons eigen bestaan, maar ook onze wijze van leven en reageren.

Waarnemingstijd of bewustzijnstijd, afhankelijk van ons vermogen om gegevens van buitenaf op te nemen, en de hoeveelheid die we per waarneming als afzonderlijke waarden in onszelf kunnen verwerken. Hoe minder we dus waarnemen, hoe vlugger de tijd schijnt te gaan. Hoe meer we waarnemen, hoe langzamer de tijd schijnt te gaan. Dat is alleen niet waar als je op kantoor zit, want dan blijkt dat concentratie op één punt een tijdelijke versuffing van het tijdsbewustzijn teweeg kan brengen, zodat de laatste drie minuten voor vijf dan wel een paar kwartier schijnen te duren.

Wanneer we kijken naar die doorsnijding van velden dan zitten we met een grote moeilijkheid. Het is voor de mensen niet helemaal voorstelbaar hoe het zich allemaal afspeelt. Oh ja, we weten: de aarde heeft een magnetisch veld. Dit magnetisch veld vertoont een interactie ten aanzien van de magnetische velden van andere roterende massa's in de omgeving, zijnde de planeten en de zon. Het geheel bevindt zich bovendien op een baan door de ruimte, waarbij bepaalde delen van de ruimte soms stofwolken bevatten, in andere gevallen magnetische velden, vaak omschreven als magnetische stormen wanneer ze zich verplaatsen, en in weer andere gevallen hebben we te maken met velden van zeer hoge straling, waarbij we dus zeer harde straling in grote hoeveelheid aantreffen in een bepaald deel van de ruimte.

De wijze waarop die energieuitwisseling tussen die velden plaats vindt heeft op het gehele verloop der dingen, dus op het tijdsbesef, invloed.

Ik ben begonnen met een heel klein beetje verwrongen Einsteiniaans denken, door te zeggen: wanneer een massa zich met de lichtsnelheid beweegt, is zij een absolute en totale massa geworden, die in haar massaliteit gelijk is aan de totaliteit van het AL, en daardoor niet meer in staat een tijdservaren op te brengen. Ja natuurlijk, als alle invloeden gelijktijdig werkzaam zijn ontstaat stasis, stilstand. Waar geen uitwisseling van energie is ontstaat stasis. Waar geen uitwisseling van energie mogelijk is, ofschoon potentieel aanwezig is, ontstaat eveneens stasis.

Dus met andere woorden: tijdservaren, maar zelfs ook onze persoonlijke tijd, onze bioritmen zijn mee afhankelijk van die invloeden buiten ons, we kunnen ons daar niet van losmaken. Het resultaat is, dat tijd voor ons een beetje mysterieus begint te worden, en dat we ons afvragen: moeten we ons daar werkelijk mee bezig houden?

Wanneer tijd ervaring betekent, en ervaring tijdsbesef, dan is onze bewustwording iets wat het beste in tijd kan worden uitgedrukt. En dan komen we tot denkbeelden als bijv. de levensspiraal, die dan, vele levens lang, soortgelijke omstandigheden doet ontstaan. Maar bij elke vernieuwing komt men steeds weer een slag dichterbij de werkelijkheid, die dan in het middelpunt gelegen zou zijn.

Een zeer interessante stelling natuurlijk, en voor een deel waar. Maar als je dat goed uitrekenet, dan gaat dat niet over één leven maar over vele levens. Want steeds weer terug komen op hetzelfde punt, wil ook zeggen: terug komen op het punt van geboorte. Wanneer je sterft betekent het terug komen op een punt van sterven. Maar de afstand tussen beiden zou steeds kleiner worden terwijl het bewustzijn groter wordt. En dat zou dan in tijdservaren impliceren dat het leven langer schijnt te worden terwijl het gemeten in de totaliteit, als afgelegde afstand, kleiner wordt.

Dan gaan we nu eens kijken aan onze kant. Aan onze kant is tijd zuiver een bewustzijns-kwestie. Zover we weten, we weten ook niet alles, wordt geestelijk tijd bepaald door een opeenvolging van ervaringen. Eén ervaring is in zich zelf tijdloos. Komt er een tweede, en ontstaat er dus een reactie tussen één en twee, dan ontstaat in ons tijdsbewustzijn.

Maar wanneer wij naar uw wereld kijken dan kunnen we ons in een zekere zin losmaken van de gang van uw eigen wereld. We nemen daar een bepaald brandpunt en daar houden we ons aan vast. En wat ontstaat: een schijnbare tijdloosheid. Er is wel tijd, maar tijd is plotseling een afleesbare dimensie geworden. Er is een soort lineaal, en je kunt dus zeggen: hé, daar zit een keep tussen de 23 ste en de 24 ste tiende centimeter. Dat klinkt een beetje waanzinnig, maar het betekent wel dat we kunnen voorspellen.

Alleen, wanneer we dat doen, dan blijkt de moeilijkheid weer te zijn dat wij het tijdservaren van de mensen daarbij niet in kunnen rekenen, alleen de veranderingen van een bepaald brandpunt. Onnauwkeurigheid in voorspellingen die op tijd lopen, komt dan ook regelmatig voor, tenzij andere kontrolerende factoren mede gebruikt kunnen worden. Hier hebben we te maken met tijd als een dimensie zeg maar, een afmeting. Op die afmeting kunnen we bepaalde processen lezen, zover zij materieel zijn. Het blijkt dat we zelfs de astrale aspecten op deze schaal niét meer kunnen aflezen. Hier zijn variabelen aanwezig. Komen we op zuiver geestelijk gebied dan blijkt dat die hele tijdsrekening nil en niets is. U ziet: we worden steeds geheimzinniger.

Wanneer je nu bezig bent om al die dingen met elkaar te vergelijken, dan is de eerste conclusie waartoe je komt, vreemd genoeg: tijd is in feite een bewustzijnsdefinitie, niet een reële factor. Het is de benoeming van een aantal factoren die elk afzonderlijk, en in hun verhoudingen, niet kunnen worden beseft, dan alleen in de inwerking die ze op ons hebben. En dan ga je je afvragen: hoe zit dat nou bijv. bij reïncarnaties? Zou je terug kunnen keren in het verleden? Vanuit de theorie die wij hebben opgebouwd, moet dat mogelijk zijn.

Dus: vandaag bent u bezig met allerhand wijze begrippen, en u reïncarneert, maar u voelt zich tot die begrippen aangetrokken, dan bestaat de mogelijkheid dat u terecht komt in een tijd, die voor u vandaag al ver in het verleden ligt. En dan heeft u kans dat u met uw zelfde verlichte idee op de brandstapel komt, en gaat u een tijd verder vooruit, dus in uw toekomst, en u incarneert daar, dan kunt u met die zelfde achtergrond misschien juist een groot filosoof of een grote idioot worden. Het verschil tussen deze beiden is n.l. nooit helemaal te definiëren. Een filosoof is een denker die op grond van enkele hem bekende feiten een reeks theorieën opbouwt die schijnbaar het AL omvatten, zonder dat ze echter gebaseerd zijn in een totaliteit, maar alleen in enkele feiten. En een idioot is iemand die zijn eigen denkbeelden neemt en denkt dat de hele wereld er aan onderworpen is. Ze hebben dus veel gemeen.

De incarnatie-cycli waarmee u te maken krijgt zijn ook alweer zoiets. Hoe komt het bijv. dat mensen die in een bepaalde periode hebben geleefd, en meestal nog niet eens in het zelfde land, een volgende keer weer op aarde komen juist wanneer daar, terwijl ze ook weer verspreid neerkomen, een totaal andere ontwikkeling plaats vindt? Ja, het is uit het bewustzijn makkelijk te verklaren. Er is een déficit in de ervaring die zijn leven heeft

meegebracht. Er zijn misschien daarnaast spanningen die niet geheel verwerkt zijn. Men incarneert weer en komt dan terecht in een tijd waarin al die dingen wèl te verwerken en wèl te gebruiken zijn. En mogelijk ook, zover het het déficit betreft, te overwinnen is. Dat is dacht ik wel juist.

Maar hoe komt het dan, dat dat in een gelijke tijd gebeurt? Omstandigheden zijn toch zeer gevarieerd op de wereld? Heel waarschijnlijk zit er ook in het bewustzijn een cyclus. Ook daar zijn er bepaalde perioden nodig, gemiddeld, om het bewustzijn te bereiken van waaruit men eventueel tot reïncarnatie kan besluiten. En als dat zo is moet er dus een gemeenschappelijke tijd bestaan in de geest, die echter in het normale leven in de sferen niet constateerbaar is.

Dan kunnen we heel filosofisch worden en zeggen: ja, wat wij tijd noemen is de ademhaling van God. Kan, ik weet het niet. Ik weet niet eens of God ademhaalt. Maar je kunt het zo zeggen.

De moeilijkheid is echter weer dat we ons daarbij laten verleiden een verklaring te vinden, die in genedele controleerbaar is. Maar voor onze bewustwording is een mate van controle noodzakelijk. Dus als wij ons bezighouden met het mysterie tijd dan is het niet voldoende om te denken aan Kronos, die zijn eigen kinderen verslindt, of om te denken aan een God die alle dingen voortbrengt of instandhoudt. Dan moeten we proberen voor ons zelf aan te duiden: wat bepaalt dit aspect tijd?

Dan blijkt dat voor mensen tijd heel vaak, als ervaring, een zeker contact heeft met reactie-snelheid. Hoe sneller je reageert, hoe meer ervaringen je opdoet en hoe meer tijd je schijnt te hebben. Verder blijkt dat een mens die zijn aandacht verdeelt te tijd anders ervaart, dan een mens die geconcentreerd op één punt bezig is. Dit pleit er voor dat onze tijdsbeleving bepaald wordt door ons zelf, onze eigen instelling. Dan kan het geen algemeen geldende factor zijn, en dan zou het een factor zijn die afhankelijk is van degene die zich in het bestaan beweegt. Ik hoop dat u deze laatste conclusie kunt aanvaarden. Het is zeker niet dé uiteindelijke conclusie, die kan ik ook niet trekken.

Dan krijgen we verder nog een heel ander punt in tijd. Op het ogenblik dat wij de tijd beschouwen als een lijn, datgene wat in de geest dus vaak bereikt kan worden, dan moeten we ons ook realiseren dat elke mogelijkheid een keuzemoment is. Elk keuzemoment geeft echter het bestaan aan van afwijkende tijdslijnen of lotslijnen. Daar waar die afwijking plaats vindt, nemen wij dan maar aan dat onze lijn de hoofdlijn is, en dat al dat andere in het niet verdwijnt, maar is dat wel zo? De mogelijkheden blijven bestaan, ze kunnen beseft worden, dientengevolge zijn ze ergens werkelijk, alleen niet voor ons.

Het probleem dat je krijgt wanneer je spreekt over parallele werelden bijv., is in feite het probleem van verschillende ontwikkelingen die gemeenschappelijke raakpunten hebben, en zeer waarschijnlijk een gemeenschappelijk beginpunt. Laat ik het zo zeggen: in de laatste wereldoorlog was het niet slagen van Peenemünde uiteindelijk bepalend voor het eindresultaat van de oorlog. Stel nu dat een of twee mensen een andere beslissing hadden genomen, dat Peenemünde wèl had gefunctioneerd, dan zat u nou allemaal te heilen. Dan was de hele wereld een Heilanstalt geworden. Maar dan is er dus een mogelijkhedenreeks waarin Duitsland overwint, zoals er een mogelijkhedenreeks moet zijn waarin Nederland nog steeds Nederlands-Indië beheert. En misschien ook Engeland nog India.

En waarbij dus koloniale verhoudingen bestaan, met heel andere problemen dan nu met alle Derde Wereldlanden. Men noemt dit parallellen, omdat ze vaak maar in heel kleine aspecten verschillen.

Wat is nu werkelijkheid?

Werkelijkheid is datgene wat wij beseffen. Elke parallele tijdslijn bestaat als mogelijkheid, maar is en blijft voor ons alleen droombeeld. Want we moeten onze werkelijkheid ergens definiëren en dat moeten we van

ons zelf uit doen. Maar als we van uit onszelf de werkelijkheid definiëren, dan is ook de tijd zoals wij die beleven voor ons realiteit. En of wij dan veel af kunnen doen in een periode waarin een ander maar weinig tot stand brengt, zegt verder niets, het kan heel goed zijn dat die ander ijveriger is dan wij, maar dat-ie voor zichzelf een andere tijdsfrequentie heeft.

We kunnen moeilijk oordelen en beoordelen. We kunnen het alleen doen vanuit algemene waarden. Die algemene waarden, daar zullen we het over eens zijn, zijn voor drie-kwart illusie. Ik ben geneigd om te stellen dat tijd, anders dan die welke door de natuur in de wisseling van licht en duister bepaald wordt, voor de mens in feite illusoire waarden omvat en door de mens nooit als een concrete realiteit gehanteerd kan worden, tenzij door onderlinge afspraken en goedvinden.

Als ik dat zeg dan moet ik er automatisch aan toevoegen dat dus een mens die een ander tijdsbesef heeft, de mogelijkheid kan bezitten om vele geslachten lang de hele geschiedenis op te sommen. Er is een bekend verhaal van een of andere bosneger, ik weet niet precies meer welke stam, die met blanken in aanraking kwam en hen heel rustig alles wist te vertellen over voorvaderen, die geleefd hadden ergens in de tijd van de Farao's, en alle tussenliggende fasen. Voor die man was dat gewoon. Hij was er, de rest kwam daar uit voort, dat was een continuïteit.

Diezelfde man maakte, het was toen bij het uitbreken van de eerste wereldoorlog, plotseling de opmerking tegen de blanke die er bij was, dat er veel licht en donder en veel doden en bloed waren in zijn vaderland. Klopte inderdaad, het was n.l. een fransman.

Kijk, wat was hier aan de gang, kennelijk was het bewustzijn van die mens niet beperkt tot eigen ervaring. Tijd was voor hem iets waartoe hij toegang had. En ook ruimte was niet iets wat alleen bepaald werd door zijn eigen aanwezigheid, maar door zijn belangstelling, waardoor-ie alle factoren uit de ruimte kon opvangen, die op een of andere manier met zijn huidige beléving contact hadden. Dan valt daarmee het hele beeld van vaste waarden weg. Dan zitten we opeens te kijken naar een wonderlijke wereld. Een wereld waarin elk mens eigenlijk in een eigen tijdsritme leeft. Wij beoordelen dat wel aan de hand van gemeenschappelijke afspraken, maar wij kunnen niet zeggen dat een mens die vijf jaar leeft, minder heeft doorgemaakt, minder ervaring heeft opgedaan, dan iemand die 100 jaar leeft.

We dénken het, omdat we uitgaan van onze eigen maatstaven. Maar als we dan gaan kijken in een geestelijke wereld, en we zien dat daar personen zijn die eigenlijk alleen incarneren om de prenatale periode, en een kort ogenblik daarna te beleven, en dan weer rustig naar het geestelijk bestaan terugkeren, dan kunnen we toch zeggen: ze hebben daar een totaal stoffelijk leven doorgemaakt, ook al was het kennelijk, vanuit de stof gezien, beëindigd voor het begon.

Het maakt het erg moeilijk om het mysterie tijd op te lossen. Er zijn zoveel verschillende factoren, zoveel verschillende waarden die een rol spelen, dat je op een gegeven ogenblik zegt: moeten we dan maar niet een groot uurwerk maken en zeggen: dat is de werkelijkheid? Of misschien willen we dan wat wetenschappelijker zijn, en dan hebben we het bijv. over het atoomverval. Wanneer we rekening houden met het verval van een radioactief element, dan kunnen we op grond daarvan een zeer definitieve tijdsberekening maken. Dat is wáár, voor óns.

Maar weten wij wat de tijd is voor die elementen die dan worden afgestoten? Zijn misschien die atomencomplexen, zo simpel als ze zijn, hele werelden met een zon, met bewoonde planeten, die een hele ontwikkeling van ontstaan tot vergaan doormaken in iets wat voor ons een honderste seconde is? Wanneer we teruggrijpen naar die beginstelling waar ik mee geopend heb, dan zou dat wel begrijpelijk kunnen zijn. De massa is ontzettend klein, dan zou dus de tijd ontzettend snel moeten zijn. Maar hoe zouden diegenen die daar in leven, die tijd ervaren? Het is onvoorstelbaar. Wij denken dan

automatisch aan een oneindige versnelling van alle beweging, maar misschien is er helemaal geen beweging, is er heel iets anders. Daarom is al het speculeren over het mysterie tijd uiteindelijk alleen maar een poging om je zelf te oriënteren in je eigen wereld. Dát kunnen we gemakkelijker doen. Laat me u deze regels voorstellen: tijd is niet datgene wat door de klok wordt aangeduid, maar datgene wat mijn eigen beleevingsmomenten, zoals ik die registreer, aaneenrijt. Het is een volgorde.

In de tweede plaats: door innerlijke concentratie ben ik in staat om de tijd te rekken, of te doen smelten, wanneer ik ze vergelijk met de buitenwereld. Ik heb een zekere beheersing over het element tijd, dat heb ik zowel ten aanzien van mijn eigen lichaam, mijn eigen geest, als mijn eigen bewustzijn. Door op de juiste wijze daar gebruik van te maken kan ik in zeer korte tijd een enorme ontspanning ondergaan, ik kan zelfs als het ware volledig uitrusten, in iets wat voor anderen maar 5 minuten lijkt. Ik kan op grond van diezelfde mogelijkheid in een zeer korte periode grote hoeveelheden levensenergie opnemen, en verwerken, en daardoor mijn eigen vitaliteit op de juiste momenten enorm opvoeren.

Tijd als een persoonlijke waarde en, als je bewust genoeg bent, een persoonlijk beheersbare waarde, betekent eenvoudig een veel grotere beheersing over jezelf, maar ook over je relatie ten aanzien van de wereld. En dat houdt in dat we ons beleven voor een heel groot gedeelte zelf in de hand hebben. Niet alleen wat betreft onze energie, maar ook ons vermogen om details waar te nemen, ons vermogen om details samen te voegen, en zo totaalbeelden te krijgen die veel meer inhouden dan een gewoon mens beleeft. We zijn in staat op grond van diezelfde waarden en gevoelens terug te keren in ons zelf en daar het geheel van ons bewustzijn af te lezen, inclusief vaak het geestelijke, en de waarde daarvan samen te voegen tot één onbewuste factor, die dan gelijktijdig richtinggevend wordt in ons stoffelijk bestaan wanneer we op aarde leven.

En daar zit dacht ik het belangrijkste punt van het mysterie tijd. We kunnen haar niet omschrijven, maar we weten dat ons tijds-ervaren een beheersbare factor is. We weten dat we deze factor niet alleen kunnen gebruiken om ten aanzien van een ander wat sneller of wat teger te reageren, maar het ook kunnen gebruiken om in onszelf processen aanmerkelijk sneller of trager te laten verlopen dan bij anderen het geval is. Dan mag die tijd een mysterie zijn, maar ons vermogen om ons te concentreren maakt haar tot een verschijnsel dat beheersbaar is.

Het is deze beheersbaarheid bovenal die van belang blijft. Een mens die in staat is op het juiste ogenblik zijn bewustzijn als het ware meer tijd te geven, kan zoveel details waarnemen in een zeer kort ogenblik, dat hij daardoor in één ogenblik meer leert dan een ander in een jaar. En wij kunnen wanneer de wereld onbelangrijk is, één onderwerp, één denkbeeld nemen en ons daarin zozeer verdiepen dat het ons lijkt of de tijd stilstaat. En dáárdoor kunnen we een intensiteit van innerlijk beleven, en een benadering van onze eigen innerlijke waarheid bereiken, die zonder dit voor ons eenvoudig maar een droom zou blijven.

Mijn eindconclusie van deze inleiding luidt dan ook: er zijn vele factoren die met tijd samenhangen, wij kunnen die niet volledig verklaren. Een absolute omschrijving geven van al datgene wat het verschijnsel tijd tot aanzien brengt, bestaat niet. Maar in ons zelve kunnen wij de tijd als het ware manipuleren. Ons bewustzijn geeft ons de mogelijkheid de waarde van de tijd uit te schakelen, terug te draaien, vooruit te spoelen. Het geeft ons de mogelijkheid zowel voor lichaam als geest, bepaalde processen versneld door te maken of tijdelijk processen af te remmen. Het is in deze kwaliteit dat wij het mysterie tijd kunnen hanteren, dat we er mee kunnen werken en daardoor kunnen bereiken.

Wanneer u uit dit alles alleen maar hebt gedestilleerd dat u door concentratie op de juiste wijze uw eigen waarnemingsvermogen, uw belevings-

vermogen en zelfs uw vermogen door te dringen tot de kern van eigen wezen en bewustzijn kunt veranderen, dan hebben we iets bereikt. Want dit is de kern die voor ons belangrijk is. Laat voor de rest de tijd maar de wind van het gebeuren zijn, die ons voortjaagt. Het hindert niet, zolang wij in ons zelf de schuilplaats kunnen vinden voor de krachten die ons schijnbaar voort drijven, en gelijktijdig in ons het vermogen kunnen vinden die krachten zo te ontleden dat we ze kunnen gebruiken om in de door ons gewenste richting verder te gaan.

Dat is alles wat ik u als inleiding ter overweging wilde geven.

=====

V R A G E N

- x Eén aarde is toch één brok dezelfde materie, of ontstaan bij deze parallelwerelden ook nieuwe materiële werelden?
- Daar is geen antwoord op te geven. De vraag is n.l.: wat is materie? Materie is een samenhang van energie, in een bepaalde vorm die wij als materie ervaren, en overal waar energie is kan dus materie zijn.
- x Monrou, de man die zijn eigen uittredingservaringen beschreef, vertelde dat hij in een uittreding met een andere Zelf werd geconfronteerd, levende in een wereld waar minder materiële vooruitgang was. Zou dit een parallelwereld kunnen zijn?
- Het is mogelijk, maar het is waarschijnlijker dat hij geconfronteerd is met een deel van zijn eigen verboden. Een verleden dat dus een periode terug ligt, waardoor de verschillen hem sterk opvielen.
- x U sprak over de theoretische mogelijkheid van het incarneren in het verleden. Is dit praktisch ook mogelijk?
- Zover mij bekend: ja. Het schijnt zo te zijn dat er inderdaad mensen zijn geweest die terug zijn geïncarneerd en die dus eigenlijk de cirkel van de tijd met een enorme snelheid hebben afgelegd en daar zijn geland, een tijdje voor het punt van vertrek. Daar komt het eigenlijk op neer. Het schijnt een soort kringloop te zijn. Het zijn er niet veel overigens. Ik heb bijv. horen zeggen, neemt u me niet kwalijk, dat de meeste belastingambtenaren vroeger Korsaren zijn geweest, of zeerovers en dergelijke mensen. Maar het zou ook kunnen zijn dat zij, door hun frustraties in het heden geleid, terug zouden gaan om daar een dergelijk beroep op te vatten.
- x Wat ik meen te willen bereiken in het leven, is dat voor een geest te zien als een reeds bereikt iets? En hoe zit dit: de geest zegt: dit en dat gebeurt met je. Daar kan ik toch ook van afzien?
- Ja natuurlijk, er is geen bindende waarde voor de toekomst, zover het uw ervaren betreft. En ervaren hangt weer samen met bewustzijn, zodat ten aanzien van uw bewustzijn of bewustwording nooit iets met algehele zekerheid is te zeggen. Elke voorspelling op de toekomst, waarbij mensen betrokken zijn, enkelingen of zeer velen, berust op een aanname dat een rechte lijn van ontwikkeling gevolgd wordt zonder grote afwijkingen van de nu bestaande gerichtheden. Op het ogenblik dat dat wel plaats vindt, is de voorspelling dus onjuist. Bij een eenling is de kans dat dit gebeurt aanmerkelijk groter natuurlijk dan bij een massa.
- x In uw betoog stelde u dat tijd een verschijnsel is dat onverbrekkelijk verbonden is met de stoffelijke materiële wereld. Kan men stellen dat het aan de mens gegeven is het tijdloze, waaruit deze stoffelijke wereld is voortgekomen, in zijn denken, bewust te ervaren?
- Ja, het is mogelijk om je eigen bewustzijn los te maken van alle ik-voorstelling, en binding met het ik, zoals die normaal bestaat. Op dat ogenblik betreedt je een andere werkelijkheid, en die werkelijkheid kun je misschien het beste omschrijven als een enorme energie waarin je

je bevindt, waarvan je misschien ook deel bent, en waarin je dus allereerst krachten en een totaal weten schijnt te ervaren, waarvan je dan later, terugkerend naar je eigen toestand en wereld, maar een heel klein beetje kunt meenemen, en dan is het meestal nog erg verward.

- x Wat gebeurt er met de mens als hij het tijdloze volledig ervaart in zijn bewustzijn?
- Dat is gewoon niet te zeggen. Wat gebeurt er met u als u uiteenspat in tien-duizend deeltjes en toch blijft leven? Dat is ook niet te zeggen. Hoe denkt u dan, hoe ervaart u dan, daar zijn geen woorden voor. Weet u, de grote moeilijkheid is dat de mens altijd probeert om God terug te brengen tot een menselijk begrip, iets wat formuleerbaar is. Maar een contact met die totaliteit is niet formuleerbaar, omdat die totaliteit in menselijke taal en uitdrukkingsmiddelen niet eens benaderbaar is.
- x Ervaart menselijk bewustzijn elders in het heelal, tijd als een vergelijkbare wijze als de mensen hier op aarde?
- Een beetje moeilijk. In de eerste plaats wordt het tijdservaren stoffelijk sterk bepaald door de eigen bewegingsfuncties, door de planeet waarop ze leven, de massa van de sterren, de activiteit van die sterren en dergelijke. Dus er zijn wezens voor wie een dag iets is wat voor u een uur is. En het omgekeerde ook. Er zijn wezens die vanuit uw standpunt zo vlug zijn, dat u ze niet bij kunt houden, ze zijn vlugger dan watervlooiën. En er zijn anderen bij die zo traag zijn, dat u 20 keer om ze heen kunt rennen zonder dat zij ook maar een halve stap verder zijn gekomen. Een soort levende standbeelden. Voor hen zelf is hun tijdservaren echter normaal.
- Wanneer je het geestelijk wilt zeggen zou ik zeggen: ja, er komt een ogenblik waarop tijdservaren voor ons allemaal ongeveer gelijk wordt, omdat tijd een beheersbare factor is en een functie van ons bewustzijn, en dus niet meer iets wat door stoffelijke of lichamelijke omstandigheden bepaald wordt.
- x Hoe is het tijdloze precies aanwezig in de stoffelijke schepping?
- Het is er de grondstof van. Het tijdloze is een energie, die in zeer vele verschillende vormen kan optreden, waarvan de ene vorm kan veranderen in de andere vorm, maar die in wezen altijd zichzelf gelijk blijft. En overal waar energie is, onverschillig van welke aard, is het tijdloze gelijktijdig aanwezig.
- x Kan het tijdloze ook collectief ervaren worden door de mensheid?
- Ik betwijfel het, maar misschien ben ik te pessimistisch. Ik geloof n.l. dat de mens altijd weer behoefte heeft aan het projekteren van een beeld dat met zijn eigen wereld en zijn eigen persoonlijkheid overeenkomt. Dat wil zeggen dat hij steeds een betrekkelijk klein deel van het tijdloze als albepalende werkelijkheid wil zien. Daardoor ervaart-ie echter het geheel niet. En aangezien een massa natuurlijk nog veel meer van al die verschillende benaderingen en voorstellingen en projecties met zich zal brengen, acht ik de kans dat daárin het totale ervaren optreedt nog aanmerkelijk kleiner.
- x Zou men kunnen zeggen dat als een mens het tijdloze ervaart, dat-ie op dat moment ook deel van het tijdloze is?
- Ja, dat zou je kunnen zeggen. Je zoudt het misschien anders moeten uitdrukken. Wanneer een mens het tijdloze ervaart, houdt hij op als zichzelf te bestaan, tot het ogenblik dat hij terugkeert om te constateren dat hij het ervaren heeft.
- x Een stelling, van waarschijnlijk Aart v.d. Leeuw: de werkelijkheid is geen entiteit die kan worden gemeten, maar een ervaring die moet worden beleefd. Deze stelling wijst op een andere afgeleide menselijke voorstelling van tijd, n.l. de werkelijkheid. Moet niet de vraag naar de tijd eerder zijn, waarom de mens tijd van andere werkelijkheid gescheiden wil ervaren?

- Ja, ik heb al geprobeerd dat in mijn inleiding een klein beetje te verduidelijken. Misschien ben ik er niet in geslaagd. De stelling op zichzelf is geheel waar. De werkelijkheid is tijdloos. Maar de tijdloosheid omvat elke voorstelling die in de tijd beleefd kan worden. Als zodanig is de tijdloosheid gelijktijdig de totaliteit van alle mogelijkheden en alle vormen waarin de kracht die het tijdloze bezit, zich zou kunnen manifesteren.
- x Hoe groot is de invloed van een in bijv. hypnose beleefde progressie op de nog te beleven toekomst?
- Een reëel antwoord is niet mogelijk. Je zou kunnen zeggen dat wanneer we te maken hebben met een régressie we geconfronteerd worden met delen van ons verleden, waardoor het heden misschien gemakkelijker te begrijpen en te aanvaarden valt, en dat betekent dan dat we in het heden bewuster verder kunnen gaan. Maar wanneer we geconfronteerd worden met een progressie, dus datgene wat nog niet waar is, kunnen we dat niet in ons zelf terug vinden, omdat wij dit bewustzijn door beleving nog niet geheel hebben verkregen. Het enige gevaar daarbij is dat we ons dan een onvolledige voorstelling maken van een toekomstige ontwikkeling, en daarnaar strevende, de feitelijke ontwikkeling onmogelijk maken.
- x Hoe kunnen we heel praktisch ons tijdsbesef stoppen, of veranderen, om te komen tot een meditatie of helderzien in tijd?
- Ja, dat hangt natuurlijk ook weer sterk van u zelf af, maar een van de meest eenvoudige methoden die ik ken, is je te concentreren op een enkel voorwerp, de vlam van een kaars bijv.. Een lichtreflectie, optische waarden zijn over het algemeen voor de meeste mensen de best bruikbare. Maar je kunt ook gebruik maken van een eentonig ritme of een eentonige muziek, waar u zo naar blijft luisteren, dat u vergeet wat er verder is, komt of is geweest. Het is dus een concentratie op één punt. Dan komt er een ogenblik dat dat punt zelf zijn belangrijkheid verliest en dan bevinden we ons in een toestand van zekere tijdloosheid, waarin dus al datgene wat we waarnemen weer gerangschikt moet worden. Wanneer we nu in die periode alleen alles op ons toe laten komen, en proberen het te registreren, dan zullen we later, wanneer we dus uit die tijdloosheid ontwakken, de neiging hebben om alles in een zekere volgorde in te delen.
Die volgorde is dan niet altijd juist, maar over het algemeen zit er een lijn in, die toch wel aan de werkelijkheid van andere mensen tegemoet komt.
- x Tijd hangt samen met ons subjectief beleven van dit nu-punt in tijd en ruimte. Is dan kosmisch bewustzijn mogelijk door ons uit dit nu uit te breiden, door dit punt van besef groter te maken? Zo ja, hoe?
- Dit laatste is een proces dat wij in de geest wel zien, maar waarvan ik eerlijk gezegd niet zou weten of het in de stof gemakkelijk bereikbaar en toepasbaar is. Er is hier n.l. voor nodig dat je steeds meer dingen in je begrip als deel van jezelf gaat beleven. Maar dat houdt gelijktijdig in dat je ik-begrip zich sterk wijzigt en op den duur geheel vervaagt in een soort agglomeratiebesef.
Dit noemen wij dan een bewustwording en door het grotere gebied, dat je als het ware als deel van het ik omvat, zijn gebieden te benaderen en te begrijpen die je anders eenvoudig niet eens opmerkt. Dat is dus geestelijk het geval. Ik denk echter niet dat het stoffelijk gemakkelijk haalbaar is. In de materie lijkt mij het hoogst haalbare een tijdelijke Gods-beleving of een tijdelijke toestand van verrukking, waarin die beleving weliswaar voorkomt, maar niet continu naar het bewustzijn kan worden over gedragen.
- x Hoe groot is de mogelijkheid dat ook deze incarnatie voor iemands persoonlijkheid in het verleden ligt op de door hem al beleefde tijdslijn?
- Wanneer we uitgaan van een tijdslijn dan moeten we zeggen dat elke incarnatie gelijktijdig in het verleden en in de toekomst ligt, omdat het

sterk afhankelijk is van het punt waarop wij de tijdslijn beschouwen. We zijn het geheel van alle incarnaties en dus niet slechts de incarnatie die we nu op dit moment beleven. Zou je dan toch een onderscheid willen maken dan zou ik zeggen: alle bewust beleefde incarnaties tesamen vormen de basis van begrip waardoor verdere incarnaties gemakkelijker kunnen worden opgenomen, geabsorbeerd en verwerkt.

- x Als we ons tijdsbesef veranderen, verandert het trillingsgetal van ons wezen ook? En hoe blijvend?
- Als u uw tijdsbesef blijvend kunt veranderen, zal uw uitstraling, en daarmee ook datgene wat u trillingsgetal noemt, zich daarbij aanpassen. Hoe blijvender dus, hoe blijvender de verandering van uw uitstraling. Over het algemeen echter zullen we zien dat alleen in byzondere toestanden, waarin men de tijdloosheid voor een ogenblik ondergaat, de uitstraling zich sterk wijzigt. Zij is dan eigenlijk gelijktijdig een bescherming tegen allerhand invloeden die je op je eigen niveau, je anders zouden kunnen bereiken.
- x Vanuit een vliegtuig verloopt de tijd langzamer dan op de grond. Hoe werkt dit tijdmechanisme?
- Ik geloof niet dat het helemaal juist is. De tijd zoals mensen die meten, blijft wel dezelfde, maar doordat de tijd gerekend wordt in een zonneomgang, gemeten vanaf één enkel punt op aarde, zal een ieder die zich op aarde verplaatst ogenblikken bereiken waarop de dag korter of langer is geworden dan normaal. Dus wanneer u de zon tegemoet wandelt, dan wordt uw tijd korter. Loopt u van de zon weg, dan wordt uw dagtijd langer. Alleen op kleine afstanden bemerkt u het niet. Wanneer u met een vliegtuig bezig bent dan werkt dat wel, omdat u een grote snelheid hebt en een langere tijd achtereen met die snelheid u verplaatst. Maar het betekent geen verandering van de tijd.
- Er is zelfs in de luchtvaart nog een ander ding te constateren, n.l. dat uw persoonlijk tijdservaren zich niet aanpast aan het zonnetijdservaren op de plaats van aankomst, maar zich langzaam daaraan moet aanpassen. Hetwelk bewijst dat u een innerlijke tijd hebt, die door het vliegen niet zondermeer wordt aangepast, maar wel door het langer leven onder condities, die afwijken van uw normale tijdsbeleving.
- x Als men twee atoomklokken vergelijkt, eentje op ^{het} vliegtuig en eentje op aarde, dan verloopt de tijd in het vliegtuig langzamer. Wat bewerkstelligt dan dat dat langzamer gaat lopen als het ware?
- Nou, dat is bij een atoomklok betrekkelijk eenvoudig. Het is n.l. zo dat de relatie ten aanzien van de aarde en het aardmagnetisch veld dan veranderd is en dat het snijdingselement van krachtlijnen is toegenomen. Dat heeft mede te maken met de omlooptijd van de kleinste delen rond hun kern, en zou als zodanig een versnelling of een vertraging teweeg kunnen brengen van de baanverspringing en e.v.t. de uit het totale banenstelsel uitscheidende deeltjes. H.a.w. uw atoomspijting, als u het zo wilt noemen, zij het een zeer trage, wordt dus dan bespoedigd of afgeremd, en dit hangt samen met de wijze, waarop u zich verplaatst, omdat n.l. in een oost-west of west-oostverhouding de tijd anders zal veranderen ten aanzien van de de klok op aarde, dan wanneer u dat in een noord-zuidverhouding doet.
- x Het bekende historische geval van twee engelse dames in de tuin van Versailles, waarbij zij als het ware terug verplaatst werden in de tijd, lijkt aan te geven dat stoffelijke tijdreizen tot de mogelijkheden behoort. Bestaat er zoiets als een tijdmachine?
- In de fantasie van o.m. H.G. Wells wel. Maar een werkelijke tijdmachine? U bent de tijdmachine. Op het ogenblik dat u volledig opgaat in een element van een andere tijd, ontstaat in u een situatie waardoor u tijdelijk een deel van die andere tijd kunt beleven. Dit komt echter betrekkelijk zelden voor, omdat maar heel zelden mensen ongedwongen, als

het ware zich volledig zijn gaan bezig houden met iets in het verleden. Dan zien ze extra's, dingen dus die ze niet bekend waren en deze geven dan aan dat ze zich inderdaad in die tijd als waarnemer hebben bevonden.

x Maar het is toch ook zo dat ze op een gegeven moment over een brug liepen in die toestand, die in het heden niet bestond?

- Ja.

x Dat wil dus zeggen dat ze zich stoffelijk ook in die tijd bevonden, klopt dat?

- Dat wil zeggen dat ze zich bevonden in een toestand waarbij ze het verleden volledig waarnamen, en waarbij ze voor hun eigen ervaren, en dat zeg ik er nadrukkelijk bij, dus in dit verleden normaal stoffelijk konden reageren en handelen.

Dit houdt echter niet in dat dit zonder meer ook zuiver stoffelijk het geval is geweest. Om het anders te zeggen, ze hadden rustig om kunnen lopen zonder het zelf te weten.

x Is een dergelijke toestand, zo'n beleving, ook op te wekken middels een hypnotische trance?

- Theoretisch is het mogelijk. Of het in de praktijk mogelijk is, zou ik niet weten. Zover mij bekend is men daar nog nooit in geslaagd. Wel geestelijk terug gaan, maar niet in de volledige identificatie met een andere tijdsperiode, waar men zelve normalerwijze dus niet aanwezig is geweest.

x Wanneer er parallele werelden bestaan zullen er vele versies van één individu mogelijk zijn. Kun je daar contact mee maken?

- Kunt u met u zelf contact maken? Want die andere versies van u zelf, zijn u zelf. Eerst op het ogenblik dat twee versies zich in één wereld bevinden, zou een contact mogelijk zijn, maar zelfs dan is het de vraag of het niet fataal zou zijn voor een van beide vormen.

x Rudolf Steiner spreekt over het terugschrijden van de tijd, waarbij mogelijkerwijs kruismomenten kunnen plaatsvinden. Vindt er dan een interactie plaats?

- Ja, het is heel moeilijk als je dat duidelijk wilt zeggen en niet alleen filosofisch. We hebben/te maken met een vliedend Al, ofschoon dat algemeen wordt aangenomen. /niet.

We hebben in feite te maken met een ademend Al, d.w.z. dat het Al tijdelijk krimpt, tijdelijk dijt. Daardoor ontstaan tegengerichte invloeden, die overigens op aarde eerst na duizenden jaren te constateren zouden zijn, o.a. in verandering van de roodshift.

Deze invloeden brengen op een gegeven ogenblik dus als het ware een veel compactere waarde uit het verleden terug in de tijd.

Wij spreken dan over een knooppunt, of kruispunt als u dat wilt, in de tijd, omdat hier de invloeden uit het verleden in het heden zeer sterk optreden, zonder dat verklaarbaar is waarom ze juist op dit ogenblik naar voren komen. Maar het blijft altijd nog je eigen wereld, je bent je van dat knooppunt niet zonder meer bewust. Ben je er geestelijk voldoende bewust van, dan kun je weten dat die invloeden in feite behoren tot een periode in het verleden, bijv. de Atlantische periode, of een periode van de Grieken, of de Romeinen. Het is allemaal denkbaar, maar over het algemeen zal de gewone burger er niets van merken, buiten dit ene, dat de gebeurtenissen, de wisselingen van denken, van humeur, van actie, zich op één stapelen in een zeer korte tijdsperiode.

x Heeft u aanwijzingen hoe in je zelf te werk te gaan om de tijd beheersbaar te maken?

- Neen. Ik heb daarvoor geen aanwijzingen omdat dit een resultaat is van uw eigen oefeningen, uw eigen geestelijke beheersing en uiteindelijk uw vermogen u los te maken van de ik-voorstelling, zoals die nu bestaat. Hierdoor kunt u tot uw tijdsbeheersing komen.

Wat betreft de beheersing van de stoffelijke tijd, die voor u wel soms

mogelijk is, wil ik u de volgende punten geven:

Door zeer geconcentreerd met één onderwerp bezig te zijn, krijgt men een versnelling van de reactie op het punt van dit onderwerp, zodat in minder tijd meer bereikt wordt. Probeert u meer dingen tegelijk te doen echter, dan zal de verdeeldheid eigenlijk de tijd als het ware korter maken, voor uw ervaren. Het tweede punt waarvan ik u op de hoogte kan stellen, is: op het ogenblik dat uw gevoelsleven u zegt u te ontspannen, zou het beter zijn om dit te doen. Door deze relaxatie n.l., kunt u zeer snel energieën opdoen, terwijl u door toch verder te gaan, tegen dit gevoel in, over het algemeen meer van uw eigen levensenergie en beheersingsvermogen vergeet dan eigenlijk verantwoord is.

x Is die bereiking van verandering van tijd voor iedereen gelijk? En houdt dat in dat men zelf kan bepalen wanneer men zich van zijn stofjas kan ontdoen?

- Uiteindelijk wel natuurlijk, dat laatste.

Maar de vraag of dat voor iedereen gelijk is, daar is geen antwoord op te geven. Het zou voor iedereen gelijk zijn, indien iedereen gelijk ware, maar aangezien alle mensen anders zijn, en eigenlijk elke mens een klein beetje in een soort eigen werkelijkheidje leeft, is hier geen gemeenschappelijke factor te geven.

x Naar mate de tijd voortschrijdt, schrijdt ook het verouderingsproces voort. Kan men dit verouderingsproces vertragen of versnellen door bepaalde lichamelijke of geestelijke activiteiten?

Lichamelijk misschien door gezond te leven, etc., maar hoe dient men zich geestelijk op te stellen?

- M.a.w., hoe wordt ik oud door geestelijke oefeningen? Het is eigenlijk heel eenvoudig: Leef ontspannend, leef vandaag, houdt u niet te veel bezig met morgen, behalve met datgene wat onvermijdelijk is. Probeer elke dag steeds weer dingen te vinden waardoor u toch met uw leven tevreden, met uw toekomst harmonisch kunt zijn.

Wanneer u dit doet, vergroot u uw eigen levensenergie en u vermindert het verbruik van zenuwenergie. Het resultaat is dat uw lichaam gemakkelijker in goede staat blijft, terwijl u gelijktijdig geestelijk jonger blijft.

x Het is toch bekend, dacht ik, dat sommige psychisch zieke mensen bijv. zijn blijven stagneren in een bepaalde levensperiode, en dat die mensen ook zichtbaar die periode blijven vasthouden, als het ware; dat iemand er veel jonger uitziet dan die is.

- Dat is heel begrijpelijk, omdat deze mensen leven in een toestand waarin één bepaalde periode bepalend is en de werkelijkheid voor hen geen aantasting meer betekent van het persoonlijkheidsbeeld.

Je kunt 1000 jaar oud worden. Er zijn wel mensen die het gered hebben - ik weet niet waarom, hoor. Maar ze hebben het gedaan.

Er zijn heel veel ingewijden die een bepaalde taak wilden volbrengen en die daarbij leeftijden van honderden jaren hebben bereikt. Het is dus iets wat je innerlijk bereikt. Het is je eigen reactie op je zelf en op de wereld. Het is een wisselwerking, plus de energie, die je in jezelf voortdurend weet te behouden.

Die zijn bepalend voor het uiterlijk, maar zeker ook voor de leeftijd, die je geestelijk, en voor een deel lichamelijk, ten aanzien van de rest van die wereld vertoont. En er kunnen inderdaad afwijkingen in het normale ontwikkelings, vervals- of verouderingsproces optreden. Ook is het mogelijk dat men langere tijd op ongeveer hetzelfde lichamelijk stadium of op hetzelfde geestelijk stadium blijft steken.

x Kent de ontwikkeling van het heelal een begintijd, Big Bang?

En is de uitdijing een onomkeerbaar proces?

- Voor een deel heb ik het antwoord al gegeven. De Big Bang is inderdaad het begin van dit energetisch verband, waarbinnen u uw eigen wereld en

wereldervaren vindt. De Big Bang is overigens alleen een activering van een reeds passief aanwezige hoeveelheid energie. Het is een tijdelijk vlieden, dat echter bepaald wordt door de relatie van het vliedende ten aanzien van de kern, zodat, wanneer het vlieden zich te ver heeft voortgezet, een terugval naar de kern ontstaat, totdat de pressie in de kern wederom een stuwning naar buiten toe teweeg brengt.

Dit brengt dan het ademend Al teweeg, zoals men het noemt. De reactie tussen beide fasen wordt vaak omschreven als het uur van Brahman, terwijl de absolute terugval wordt omschreven als de nacht van Brahman.

- x In hoeverre heeft het zwaartekrachtveld van een planeet invloed op de snelheid van de tijd?
- Het zwaartekrachtveld wordt ook weer bepaald door de eigen magnetische werking, de massa plus de bewegingssnelheid in ruimte en deze wordt dan, bij een planeet bijv., e.v.t. ook nog geregeld door massa-verhouding planeet-zon en daardoor ook de omlooptijd rond de zon zoals die plaats vindt.

Die zwaartekracht is dan medebepalend voor het ritme dat op die planeet bestaat, en het ritme zal medebeheersend zijn voor de stoffelijke wezens die er op leven.

- x Is de indruk van tijd voor ons dat we gebeurtenissen chronologisch achter elkaar zetten?
- Laat ik het zo zeggen: Het menselijk begrip is niet in staat een gelijktijdigheid te omvatten, maar door de gelijktijdigheid te rangschikken in een opeenvolging ontstaat opeens een beeld dat wél te volgen is. U kunt het zien in een film waarin ze bijv. drie of vier verschillende verhalen, als het ware zich gelijktijdig af laten spelen maar de elementen daarvan steeds achtereenvolgens vertonen.

Dan wordt het geheel begrijpelijk en registreerbaar. Maar zou je gelijktijdig al die verhalen zich af laten spelen op een deel van het scherm bijv., dan zou niemand het geheel goed kunnen volgen.

- x Je kunt je dus maar op één verhaal tegelijk concentreren?
- Nee, ik zeg niet op een verhaal. Je kunt je maar op één gebeurtenis per ogenblik concentreren, d.w.z. het ogenblik is de tijd die nodig is voor het bewustzijn om een bepaalde scene of gebeurtenis in zichzelf op te nemen.
- x Voor de beschrijving van de stoffelijke wereld zijn de begrippen energie, ruimte en tijd onmisbaar. Zijn in de wereld van de geest voor de beschrijving hiervan dezelfde begrippen zinvol? Zo nee, in welke zin is dit dan anders en speciaal voor het begrip fysische tijd?
- Nou, het is eigenlijk heel eenvoudig. Energie is een factor, die voor ons in onze wereld al-beheersend is. Tijd is een zuiver persoonlijke factor, die alleen een ogenblik tot stilstand komt op het ogenblik dat bewustzijn met anderen wordt gedeeld.

Materie heeft geen betekenis, tenzij als vormuitdrukking in bepaalde sferen, waarbij de vorm dan een in zichzelf niet bestaand replica is van stoffelijke waarden, een soort door gedachte gevormd hologram, waardoor voor de ander voorstellingen van materiële aard beleefbaar worden, zonder dat de materie zelf aanwezig is.

- x Via het medium wordt u geconfronteerd met het tijdsbegrip van de stoffelijke wereld, dat verknoopt wordt met dat van de geestenwereld.

Hoe komt deze verknoping tot stand en hoe verwerkt u dat?

- We verwerken het ongeveer als een hond die aan de lijn loopt: de beperking van zijn mogelijkheid zich in een bepaalde richting te bewegen. Het tijdsbesef is belangrijk en wordt dus door de mens voortdurend uitgestraald. Voor ons betekent het een belemmering van onze mogelijkheden. We kunnen dan misschien wel eens een keer, een tijdslimiet overschrijden, -een hond die hard trekt kan ook zijn baas meenemen-,

- maar over het algemeen zijn stoffelijke tijdslimieten voor ons vergelijkbaar met energielimieten in bijv. een medium dat we gebruiken, en als zodanig worden we dus op vele wijzen er aan herinnerd dat het stoffelijke tijd is en dat ons eigen tijdsbesef toch praktisch nihil is.
- x Is het voor de geest veel makkelijker om in de tijd terug te gaan, om gebeurtenissen weer op te roepen die vroeger gebeurd zijn?
  - Wanneer je je buiten de tijd weet te plaatsen en dus tijdelijk ook je persoonlijke tijd als het ware laat rusten, alleen je eigen essentie als aanwezig ervaart, is het mogelijk elk moment van tijd waarmee je op welke wijze ook een verbinding hebt, voor je zelf weer op te roepen.

EPILOOG

We zijn bezig geweest met de tijd, natuurlijk is men uiteindelijk weer afgedwaald naar de geest en de sterren maar dat laatste is begrijpelijk. Tijd is een fenomeen dat we zelve nooit geheel begrijpen en dat we zeker als mens slechts onvolledig leren beheersen. Maar het is gelijktijdig een bewustwordingsproces, waarbij deze tijd voor ons een noodzaak is.

Het heeft weinig zin ons tegen de tijd te verzetten. We moeten ons wel verzetten tegen onze eigen gebondenheid aan een tijd die buiten ons bestaat zonder dat ze in ons synchroon beleefbaar is. We mogen ons nooit laten opjagen, zou ik haast willen zeggen, door de wereld, omdat datgene wat werkelijk belangrijk is door ons zelf alleen dan beleefbaar en tot stand te brengen is, wanneer dit gebeurt op het ogenblik dat het bij ons past. Hoe minder de mensen beseffen, dat zij moeten reageren op de ogenblikken dat het bij henzelfe past, en hoe meer de wereld probeert een soort gemeenschappelijke norm van prestatie e.d. te ontwikkelen, zo slechter zal het ook worden ten aanzien van de bewustwording en hoe groter de spanningen die in de afzonderlijke persoonlijkheden daardoor zullen ontstaan.

Laten we goed begrijpen: de tijd is een mysterie en ze blijft een mysterie. Doodgewoon omdat tijd een bewustzijns waarde is, die wij node hebben en gelijktijdig niet iets wat zonder meer definieerbaar is, of in concreto meetbaar. Wel in veronderstelling en op grond van aanname dus.

Ik heb geprobeerd u op deze avond te confronteren met een aantal gegevens, die elk voor zich veel meer consequenties hebben dan uit uw vraagstelling zo als begrepen, is gebleken. Diegenen die zich er voor interesseren zou ik de raad willen geven: bestudeert u het onderwerp eens. Het was in de inleiding niet, zoals sommige dachten, verward of onsamenhangend. Er zat een redelijke samenhang in en ik heb gepoogd redelijke omschrijvingen te geven van al die elementen in tijd en omtrent tijd, die binnen het noembare vallen. Maar buiten dit alles is er altijd het onnoembare, het onomschrijfbaar. De tijd is een deel van de kracht waaruit wij bestaan. Het is een uiting, die door ons tot stand komt, van iets wat in zichzelf gelijktijdig al-omvattend en voor ons besef niet geuit is. Zonder vroom te willen worden zou ik zeggen: de kern van alle dingen, ook van de tijd, is God, maar waar God is en beleefd wordt, houdt de tijd op te bestaan.

Laat ik u allen toewensen dat u van alle tijd die u beleeft op de voor u meest juiste en meest gelukbrengende wijze gebruikt zult kunnen maken. Maar bovenal dat voor u steeds meer die momenten in het leven komen, waarin de tijd voor u stilstaat, omdat het onbekende, noem het God, in u spreekt en de kracht van dat onbekende uw wezen even losmaakt van de beperkingen, die door onze eigen begripswerelden vooral, voortdurend rond en in ons geschapen worden.

=====